

ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ У КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Бондаренко З.П.,
Дніпропетровський
національний
університет імені Олеся
Гончара,
м. Дніпропетровськ

Студентство завжди розглядається як резерв національної еліти, маючи реальні шанси на досягнення найвищого соціального статусу у майбутньому. Крім того, студентська молодь залишається носієм нових поглядів, стилю життя й поведінки, рушійною силою соціальних змін. Зважуючи на це, одним із основних завдань може бути вдосконалення навчально-виховного процесу, сприяння професійній і соціальній зрілості студентів, включаючи можливості організаційно-виховної роботи з цією категорією.

Виховна діяльність щодо розвитку особистості студента в умовах ВНЗ має вибудовуватися із основного соціокультурного постулату сучасності: головною справою людства, нормою його життя є вирішення моральних проблем. Для багатьох із нас це незвична позиція, але єдино правильна. Наші нинішні негаразди, що проявляються у бездуховності, агресивності, жорстокості, невихованості молоді, лихослів'ї, зневаги до старшого покоління, аморальності та конфліктності із законом тощо, – ось результат нехтування цим постулатом. Отже, всі зусилля мусять бути спрямованими на те, щоб організація життєдіяльності молоді була розумно спланованою та зорієнтованою на створення *моделі власної позитивної поведінки*. Зважимо на те, що молодь функціонує у надзвичайно складному й динамічному соціумі, який є не просто середовищем її існування. Він постає перед людиною у формі різноманітних за суспільно значущою спрямованістю соціально-моральних завдань, які мусять бути більш чи менш успішно розв'язані кожним членом суспільства. Тому зараз чітко треба з'ясувати, які з цих завдань ставить соціум

не тільки перед молоддю взагалі, а й перед кожною людиною, зокрема, з метою допомогти їй виробити єдино правильну соціально компетентну життєву програму. У цьому слід вбачати сплановані, чіткі дії тих, хто має безпосереднє відношення до виховної роботи: деканів факультетів, заступників деканів, кураторів та викладачів.

Педагогові вищої школи слід зважити на досить поширену стереотипну думку, згідно з якою, старше покоління є носієм справжніх цінностей, життєвих смислів, стійкості, проти яких періодично „повстають” нові покоління. Звідси – постійні дискусії про специфічну молодіжну субкультуру, безконечне нарікання спеціалістів на нерозуміння ними сучасної молоді. Однак відомо, що молодь в усі часи прагне одного – утвердити себе в цьому світі. Просто для кожного нового покоління цей світ завжди різний, і утверджувати себе доводиться по-різному.

Додамо лише, що соціальними передумовами прийнято вважати існуючі у суспільстві ідеологічні утворення та соціальні інституції, які „задають” і транслюють суб’єкту об’єктивні смисли його існування. Форми, у яких передаються ці потенційні визначальні чинники особистісних цінностей, різноманітні. Вони містяться у філософських поглядах, у творах літератури й мистецтва, у зведеннях законів, у системах нагород, заохочень і покарань, у традиціях, у громадській думці тощо аж до педагогічних вказівок на те, що „добре” і що „погано”. Усе перелічене може бути усвідомлене як об’єктивно фіксовані засоби та форми роботи суспільства взагалі і, професорсько-викладацького та кураторського складу, зокрема, над формуванням цінностей особистості в контексті концепції національного виховання студентів у вищих навчальних закладах регіону.

Для розв’язання проблем організації виховної діяльності в умовах ВНЗ використовується компетентнісний підхід, що є основою кардинальних змін, орієнтирів та завдань сучасної системи вищої освіти. У ньому відображається зміст освіти, який не ґрунтується на компоненті знань, умінь та навичок, а передбачає виконання важливих ключових функцій, які стосуються різних сфер. Використання компетентнісного підходу залежить сьогодні не від

економічних показників нашої держави, а, передусім, від рівня всебічної розвиненості та освіченості особистості. Компетентність аналізується в межах компетентнісного підходу як здібності особистості, які самостійно реалізуються в неї під час її навчання, які будуються на її навчальному та життєвому досвіді. Цей підхід передбачає успішне розв'язання складних проблем, які виникають при засвоєнні нових інформаційних технологій, у міжособистісних стосунках, в практичному житті при виконанні соціальних ролей громадянина країни, члена родини, при виборі майбутньої професії.

Залучення студентів до оволодіння майбутньою професією, може, з одного боку, зміцнювати професійну мотивацію, а з іншого – слугувати зразком для побудови життєвої і професійної стратегії. У цьому зв'язку надзвичайно важливо, щоб із ранніх етапів професійного становлення студенти почали осмислення свого ціннісного простору, побачили його зв'язок із цілями й завданнями обраної професії, а також були залученими у спеціально організовану роботу з розвитку своїх життєвих орієнтирів. Такою роботою може бути громадська і волонтерська діяльність студентів.

Поява нової професії корекційного педагога й відповідно нового напрямку підготовки студентів не могла не викликати появи наукової літератури, присвяченої формам і методам навчання і виховання з урахуванням специфіки нової професії й вимог до неї. Ця проблема знайшла своє відображення у працях вітчизняних та зарубіжних учених. Серед них насамперед слід назвати О. Безпалько, В. Бочарову, Б. Вульфову, І. Звереву, А. Капську, С. Литвиненко, Л. Міщик, В. Петровича, С. Харченка.

У структурі професійної підготовки дослідники виділяють педагогічний, психологічний і управлінський аспекти. Одна з найважливіших концептуальних ідей полягає в тому, що такі види професійної діяльності, як корекційна робота, соціальна допомога, соціальні послуги, розглядаються як види соціально-педагогічної діяльності, та її конкретними втіленнями у вигляді технологій. Продуктивності професійної підготовки можна досягти, орієнтуючись, перш за все, на особистісний потенціал студентської молоді.